

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання

ТЕОРІЯ АРГУМЕНТАЦІЇ
Силабус навчальної дисципліни

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Третій (доктор філософії)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітня програма	Доктор філософії з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку https://surl.li/kqaclo
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Заочна
Рік підготовки, семестр	2 курс, 4 семестр
Обсяг дисципліни	3,0 кредитів ЄКТС / 90 годин, у тому числі, самостійної роботи – 76 годин, лекційних – 8 годин, семінарських – 6 годин
Форма семестрового контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Інформація про викладачів	Лекції, семінарські заняття, консультації: Вигovskyi Леонід Антонович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання l_vyhovskyi@univer.km.ua Профілі у наукових базах даних: Google Scholar https://scholar.google.com/citations?user=XkH-LEAAAAJ ORCID https://orcid.org/0000-0002-0080-1655 Web of Science https://www.webofscience.com/wos/author/record/33289968
Розміщення курсу	Google classroom «Теорія аргументації» https://classroom.google.com/eicvhrbe
Консультації	Офлайн консультації: згідно із затвердженим розкладом; Онлайн консультації: за попередньою домовленістю електронною поштою та Google meet у робочі дні з 9.00 до 17.00;

	Консультації до заліку: напередодні заліку згідно із затвердженим розкладом.
--	--

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	Загальні компетентності ЗК 01. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 02. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Спеціальні компетентності СК 03. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, опрацьовувати та ефективно використовувати наукову літературу за напрямом досліджень.
Програмні результати навчання	ПР 03. Обґрунтовувати актуальність досліджень, можливість досягнення поставлених цілей з урахуванням наявних ресурсів, формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати аналізу наукових літературних джерел, економіко-математичного моделювання, аргументувати висновки за результатами досліджень.
Місце дисципліни в логічній схемі	Дисципліни, що передують вивченню: «Філософія науки»; «Культура мовлення науковця»; «Методологія наукової та педагогічної діяльності».
Зміст навчальної дисципліни	Тема 1. Предмет, завдання та функції курсу «Теорія аргументації». Тема 2. Типи та структура аргументації. Тема 2. Логічні помилки та маніпуляції в процесі аргументації. Тема 4. Аргументація в науковому та публічному дискурсах.
Рекомендовані джерела для вивчення навчальної дисципліни	Основні джерела 1. Аристотель. Риторика / пер. з давньогрец. Київ : Основи, 2007. 352 с. 2. Головащенко, І. О. Теорія та практика аргументації : практикум [Електронний ресурс] Вінниця : ВНТУ, 2025. 56 с. 3. Виговський Л.А. Логічна культура особистості як засіб протидії інформаційно-психологічним впливам на свідомість громадян України. <i>ГРААЛЬ НАУКИ : міжнар. наук. журнал</i>. Вінниця : ГО «Європейська наукова платформа»; НУ «Інститут науково-технічної інтеграції та співпраці», 2024. № 49. С. 911-919. 4. Виговський Л.А. Логічні основи теорії аргументації. <i>Логіка: Навч. посіб. для студ. юридичних спеціальностей</i>. Хмельницький : ХУУП, 2012. С. 182-199. 5. Івін О. А. Логіка аргументації : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2007. 304 с. 6. Козловець М. А. Логіка та аргументація : навч. посіб. Вінниця : Нова Книга, 2015. 256 с. 7. Козловський В. П. Критичне мислення та аргументація : навч. посіб. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2019. 216 с. 8. Конверський А. Є. Логіка : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 448 с. 9. Копніна Г. О. Логіка аргументації. Київ : Либідь, 2011. 304 с.

	10. Перельман Х., Ольбрехтс-Титека Л. Нова риторика: трактат про аргументацію / пер. з фр. Київ : КМ Академія, 2001. 464 с. 11. Тулмін С. Використання аргументів / пер. з англ. Київ : Ніка-Центр, 2003. 320 с. Допоміжні джерела 12. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Львів : ПАІС, 2004. 344 с. 13. Ван Емерен Ф. Г., Гроотендорст Р. Прагматодіалектична теорія аргументації / пер. з англ. Київ : КМ Академія, 2008. 384 с. 14. Виговський Л.А. Формування критичного мислення особистості як важливої складової інформаційної безпеки України. <i>Збірник тез XXVII щорічної звітної наукової конференції науково-педагогічних працівників, докторантів та аспірантів ХУУП імені Леоніда Юзькова : Управлінські та правові засади забезпечення розвитку України як європейської держави.</i> (м. Хмельницький, 10 березня 2023 року). Хмельницький : ХУУП імені Леоніда Юзькова, 2023. С. 186-188. 15. Шаповал В. М. Риторика : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 240 с. 16. Шопенгауер А. Еристика, або Мистецтво мати рацію. Харків : Фоліо, 2019. 160 с. 17. van Eemeren F. H., Grootendorst R. A Systematic Theory of Argumentation: The Pragma-Dialectical Approach. — Cambridge : Cambridge University Press, 2004. — 228 p. 18. Walton D. Argumentation Schemes for Presumptive Reasoning. — Mahwah, NJ : Lawrence Erlbaum Associates, 1996. — 332 p. 19. Govier T. A Practical Study of Argument. — 7th ed. — Belmont, CA : Wadsworth, 2010. — 496 p. 20. Tindale C. W. Fallacies and Argument Appraisal. — Cambridge : Cambridge University Press, 2007. — 224 p. 21. Habermas J. The Theory of Communicative Action. Vol. 1. — Boston : Beacon Press, 1984. — 465 p. 22. Fairclough N. Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language. — London : Longman, 1995. — 265 p. 23.
--	---

Навчальний контент

Тематичний план навчальної дисципліни	№ те- ми	Назва теми	Кількість годин					
			Усього	у тому числі				
				Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Предмет, завдання та функції курсу «Теорія аргументації»	21	2	-	–	–	19	
2.	Типи та структура аргументації	23	2	2	–	–	19	

	Лекційне заняття 3 Тема 3. Логічні помилки та маніпуляції в процесі аргументації 1. Види прийомів в суперечці (логічні, соціально-психологічні, організаційно-процедурні). 2. Формальні логічні помилки (неправильний силогізм, ствердження наслідку, заперечення підстави, «коло» у доведенні). 3. Неформальні логічні помилки (підміна тези, двозначність понять (еквівокація), хибна причина, поспішне узагальнення). 4. Основні маніпулятивні прийоми (апеляція до емоцій, апеляція до авторитету, апеляція до більшості, персональна атака, створення хибної дилеми, підміна причин наслідками). 5. Паралогізми, софізми та парадокси. 6. Роль моральної позиції в процесі аргументації. Лекційне заняття 4 Тема 4. Аргументація в науковому та публічному дискурсах 1. Аргументація в гіпотезах, теоріях і моделях. 2. Основні риси наукової аргументації (раціональність і логічна строгість, об'єктивність і доказовість, системність, критичність, інтерсуб'єктивність). 3. Аргументація в наукових текстах і дослідженнях. 4. Етика аргументації та академічна доброчесність. 5. Основні риси аргументації в публічному дискурсі (комунікативна спрямованість, поєднання раціонального й емоційного, оціночність і ціннісність, контекстуальність). 6. Інформаційні війни та аргументативні стратегії.
Семінарські заняття	Семінарське заняття 1 Тема 1. Типи та структура аргументації <i><u>Питання для усного опитування та дискусії</u></i> 1. Аргументація як галузь наукового знання, яка поєднує дослідження, аргументацію і переконання. 2. Типи аргументації за логічною формою (дедуктивна, індуктивна, аналогічна). 3. Типи аргументації за змістом та формою підстав (фактологічна, теоретична, аксіологічна, нормативна). 4. Типи аргументації за способом впливу (раціональна, емоційна, риторична). 5. Типи аргументації за формою взаємодії (монологічна, діалогічна, полемічна). 6. Структура аргументу (теза, аргументи, демонстрація). 7. Спростування та його різновиди: спростування тези, спростування аргументів, спростування демонстрації. 8. Критика, її мета і способи. Методи навчання та форми поточного контролю 1) дискусійне обговорення проблемних питань – 2 бали; 2) аудиторна письмова робота у формі виконання тестових завдань за темою заняття – 3 бали.

	Семінарське заняття 2 Тема 2. Логічні помилки та маніпуляції в процесі аргументації <u>Питання для усного опитування та дискусії</u> 1. Види прийомів в суперечці (логічні, соціально-психологічні, організаційно-процедурні). 2. Основні логічні помилки в аргументації, які пов'язані з порушенням правил логічної форми. 3. Формальні логічні помилки (неправильний силогізм, ствердження наслідку, заперечення підстави, «коло» у доведенні 4. Неформальні логічні помилки (підміна тези, двозначність понять (еквівокація), хибна причина, поспішне узагальнення). 5. Маніпуляції в аргументації. 6. Паралогізми, софізми та парадокси. 7. Роль моральної позиції в процесі аргументації. Методи навчання та форми поточного контролю 1) дискусійне обговорення проблемних питань – 2 бали; 2) аудиторна письмова робота у формі виконання тестових завдань за темою заняття – 3 бали. Семінарське заняття 3 Тема 4. Аргументація в науковому та публічному дискурсах <u>Питання для усного опитування та дискусії</u> 1. Основні риси наукової аргументації (раціональність і логічна строгість, об'єктивність і доказовість, системність, критичність, інтерсуб'єктивність). 2. Аргументація в наукових текстах і дослідженнях. 3. Вимоги до наукового тексту. 4. Особливості написання дисертаційних робіт в плані аргументації. 5. Етика аргументації та академічна доброчесність. 6. Публічна та повсякденна аргументація. 7. Інформаційні війни та аргументативні стратегії. Методи навчання та форми поточного контролю 1) дискусійне обговорення проблемних питань – 2 бали; 2) аудиторна письмова робота у формі виконання тестових завдань за темою заняття – 3 бали.
Самостійна робота студентів	Тема 1. Предмет, завдання та функції курсу «Теорія аргументації» <u>Питання для самостійної роботи</u> 1. Аргументація як галузь наукового знання, яка поєднує дослідження, аргументацію і переконання. 2. Предмет, функції та завдання теорії аргументації. 3. Філософсько-методологічні засади аргументації (онтологіч 4. Основні підходи до розуміння аргументації (логічний, когнітивний, психологічний, прагматичний). 5. Аргументація і логіка: спільне та відмінне. 6. Аргументація та цінності. 7. Історичні витоки теорії аргументації (античність, середньовіччя, Новий час, неориторика та основні сучасні підходи). <u>Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи</u> Опрацювати літературу і на підставі її вивчення дати письмову відповідь на питання самостійної роботи. За абеткою списку групи

оберіть одне питання із п'яти і дайте на нього письмову відповідь. Студент, який у списку групи знаходиться під №1 обирає питання 1.1, під №2 – 1.2..., під №5 обирає питання 1.5., під №6 – обирає питання 1.1 і т.д. Відповідь повинна мати авторське бачення розгляду питання. Копіювання тексту з літературних джерел не оцінюється позитивно.

Із змісту відповіді на питання сформулюйте два актуально-проблемних твердження (одне із правильною відповіддю "Так" і одне із правильною відповіддю "Ні") та визначте його правильність / неправильність, позначивши відповідями "Так" "Ні". Правильне твердження виділіть жирним шрифтом і коротко його обґрунтуйте до 5 рядків тексту.

Тема 2. Типи та структура аргументації

Питання для самостійної роботи

1. Класична логічна модель аргументації.
2. Типи аргументації за логічною формою (дедуктивна, індуктивна, аналогічна).
3. Типи аргументації за змістом та формою підстав (фактологічна, теоретична, аксіологічна, нормативна).
4. Типи аргументації за способом впливу (раціональна, емоційна, риторична).
5. Типи аргументації за формою взаємодії (монологічна, діалогічна, полемічна).
6. Структура аргументу (теза, аргументи, демонстрація).
7. Спростування та його різновиди: спростування тези, спростування аргументів, спростування демонстрації.
8. Некоректні аргументи і способи їх критики.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу і на підставі її вивчення дати письмову відповідь на питання самостійної роботи. За абеткою списку групи оберіть одне питання із чотирьох і дайте на нього письмову відповідь. Студент, який у списку групи знаходиться під №1 обирає питання 2.1, під №2 – 2.2..., під №4 обирає питання 2.4., під №5 – обирає питання 2.1 і т.д. Відповідь повинна мати авторське бачення розгляду питання. Копіювання тексту з літературних джерел не оцінюється позитивно.

Із змісту відповіді на питання сформулюйте два актуально-проблемних твердження (одне із правильною відповіддю "Так" і одне із правильною відповіддю "Ні") та визначте його правильність / неправильність, позначивши відповідями "Так" "Ні". Правильне твердження виділіть жирним шрифтом і коротко його обґрунтуйте до 5 рядків тексту..

Тема 3. Логічні помилки та маніпуляції в процесі аргументації

Питання для самостійної роботи

1. Види прийомів в суперечці (логічні, соціально-психологічні, організаційно-процедурні).
2. Основні логічні помилки в аргументації, які пов'язані з порушенням правил логічної форми.
3. Класифікація основних помилок, що зустрічаються в процесі аргументації.
4. Формальні логічні помилки (неправильний силогізм, ствердження наслідку, заперечення підстави, «коло» у доведенні).

5. Неформальні логічні помилки (підміна тези, двозначність понять (еквівокація), хибна причина, поспішне узагальнення).
6. Основні маніпулятивні прийоми (апеляція до емоцій, апеляція до авторитету, апеляція до більшості, персональна атака, створення хибної дилеми, підміна причин наслідками).
7. Основні ознаки маніпулятивної аргументації (емоційно забарвлена мова; перебільшення або замовчування фактів; використання стереотипів і ярликів; ухилення від відповіді на заперечення).
8. Паралогізми, софізми та парадокси.
9. Способи морального тиску на опонентів і слухачів.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу і на підставі її вивчення дати письмову відповідь на питання самостійної роботи. За абеткою списку групи оберіть одне питання із двох і дайте на нього письмову відповідь. Студент, який у списку групи знаходиться під №1 обирає питання 3.1, під №2 – 3.2..., під №3 – обирає питання 3.1 і т.д. Відповідь повинна мати авторське бачення розгляду питання. Копіювання тексту з літературних джерел не оцінюється позитивно.

Із змісту відповіді на питання сформулюйте два актуально-проблемних твердження (одне із правильною відповіддю "Так" і одне із правильною відповіддю "Ні") та визначте його правильність / неправильність, позначивши відповідями "Так" "Ні". Правильне твердження виділіть жирним шрифтом і коротко його обґрунтуйте до 5 рядків тексту..

Тема 4. Аргументація в науковому та публічному дискурсах

Питання для самостійної роботи

1. Основні риси наукової аргументації (раціональність і логічна строгість, об'єктивність і доказовість, системність, критичність, інтерсуб'єктивність).
2. Форми реалізації наукової аргументації (наукові статті, монографії; дисертації; наукові доповіді, рецензії, полеміки).
3. Аргументація в наукових текстах і дослідженнях.
4. Аналіз і оцінка прийнятності запропонованих аргументів (свідчення, громадська думка, фактологічні судження, наукові істини, закони логіки тощо).
5. Надмірний вплив попередньої дослідницької роботи на виклад матеріалу.
6. Особливості написання дисертаційних робіт в плані аргументації.
7. Основні риси аргументації в публічному дискурсі (комунікативна спрямованість, поєднання раціонального й емоційного, оціночність і ціннісність, контекстуальність).
8. Сфері застосування публічної та повсякденної аргументації (політичні дебати та промови; публіцистика й медіа дискурс; правовий та судовий дискурс; громадські дискусії, виступи, ток-шоу).
9. Інформаційні війни та аргументативні стратегії.

Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) здобувача наукового ступеня доктора філософії денної форми навчання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи навчальним планом.

Методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується у вигляді наукової роботи. Тема наукової роботи обирається здобувачем наукового ступеня доктора філософії денної форми навчання добровільно з наведеного нижче переліку та закріплюється за ним науково-педагогічним працівником на початку семестру. Наукова робота – це самостійно виконане наукове дослідження певної проблеми, яке відповідає науковим принципам, має певну структуру, містить результат власного пошуку та обґрунтовані висновки. Підготовка ІНДЗ у такій формі передбачає:

1. підбір та опрацювання літератури за темою наукової роботи;
2. складання плану роботи (*вступ, перше питання* – розкриття теоретичних аспектів проблеми, *друге питання* – аналіз фактичних та статистичних даних, *висновки, список використаної літератури та інформаційних джерел*);
3. виклад основних ідей та пропозицій авторів.

Форма контролю – перевірка правильності виконання ІНДЗ із врахуванням самостійності, творчості та правильності розрахунків. Результати наукової роботи можуть публікуватись у вітчизняному чи закордонному науковому виданні у вигляді статті, доповідатись на міжнародній, всеукраїнській чи університетській конференціях з публікацією або без публікації тез.

Теми наукових робіт

1. Аргументація як предмет філософського та міждисциплінарного дослідження.
2. Філософсько-методологічні засади аргументації (онтологічні, гносеологічні, логічні, методологічні, аксіологічні, прагматичні).
3. Поняття істини, обґрунтування та переконливості.
4. Раціональний характер аргументації.
5. Місце теорії аргументації в філософії, логіці, риториці та комунікативних науках.
6. Історичні витоки теорії аргументації (античність, середньовіччя, Новий час, неориторика та основні сучасні підходи).
7. Класична логічна модель аргументації.
8. Правила стосовно тези доведення.
9. Вимоги щодо відношення до аргументів.
10. Демонстрація (або форма доведення) і її види.
11. Спростування та його різновиди: спростування тези, спростування аргументів, спростування демонстрації.
12. Некоректні аргументи і способи їх критики.
13. Критика, її мета і способи.
14. Класифікація основних помилок, що зустрічаються в процесі аргументації.
15. Формальні логічні помилки (неправильний силогізм, ствердження наслідку, заперечення підстави, «коло» у доведенні).
16. Неформальні логічні помилки (підміна тези, двозначність понять (еквівокація), хибна причина, поспішне узагальнення).
17. Маніпуляції в аргументації.
18. Способи морального тиску на опонентів і слухачів.
19. Аргументація в гіпотезах, теоріях і моделях.
20. Наукові дебати та полеміка.

	21. Сфері застосування публічної та повсякденної аргументації (політичні дебати та промови; публіцистика й медіадискурс; правовий та судовий дискурс; громадські дискусії, виступи, ток-шоу). 22. Аргументація в мас-медіа.
--	---

Політика та контроль

Політика щодо дедлайнів та здобуття балів за пропущені заняття	Перескладання лекцій та семінарських занять відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджене рішенням вченої ради від 29.08.2025 р., протокол №1, введене в дію наказом від 29.08.2025 р. № 523/25 (https://surl.li/liuxqd) (у новій редакції). Перескладання лекцій: виконання завдання за темою пропущеної лекції. Перескладання семінарських занять: усне опитування по питаннях семінару.
Підсумковий контроль	Питання для підсумкового контролю 1. Аргументація як соціальне явище та форма пізнавальної діяльності. 2. Предмет, функції та завдання теорії аргументації. 3. Філософсько-методологічні засади аргументації (онтологічні, гносеологічні, логічні, методологічні, аксіологічні, прагматичні). 4. Основні підходи до розуміння аргументації (логічний, когнітивний, психологічний, прагматичний). 5. Аргументація і логіка: спільне та відмінне. 6. Історичні витоки теорії аргументації (античність, середньовіччя, Новий час, неориторика та основні сучасні підходи). 7. Класична логічна модель аргументації. 8. Типи аргументації за логічною формою (дедуктивна, індуктивна, аналогічна). 9. Типи аргументації за змістом та формою підстав (фактологічна, теоретична, аксіологічна, нормативна). 10. Типи аргументації за способом впливу (раціональна, емоційна, риторична). 11. Типи аргументації за формою взаємодії (монологічна, діалогічна, полемічна). 12. Структура аргументу (теза, аргументи, демонстрація). 13. Спростування та його різновиди: спростування тези, спростування аргументів, спростування демонстрації. 14. Критика, її мета і способи. 15. Види прийомів в суперечці (логічні, соціально-психологічні, організаційно-процедурні). 16. Формальні логічні помилки (неправильний силогізм, ствердження наслідку, заперечення підстави, «коло» у доведенні). 17. Неформальні логічні помилки (підміна тези, двозначність понять (еквівокація), хибна причина, поспішне узагальнення). 18. Основні маніпулятивні прийоми (апеляція до емоцій, апеляція до авторитету, апеляція до більшості, персональна атака, створення хибної дилеми, підміна причин наслідками). 19. Паралогізми, софізми та парадокси. 20. Роль моральної позиції в процесі аргументації. 21. Аргументація в гіпотезах, теоріях і моделях.

	22. Основні риси наукової аргументації (раціональність і логічна строгість, об'єктивність і доказовість, системність, критичність, інтерсуб'єктивність). 23. Аргументація в наукових текстах і дослідженнях. 24. Етика аргументації та академічна доброчесність. 25. Основні риси аргументації в публічному дискурсі (комунікативна спрямованість, поєднання раціонального й емоційного, оціночність і ціннісність, контекстуальність). 26. Інформаційні війни та аргументативні стратегії. 27. Форми реалізації наукової аргументації (наукові статті, монографії; дисертації; наукові доповіді, рецензії, полеміки). 28. Сфері застосування публічної та повсякденної аргументації (політичні дебати та промови; публіцистика й медіадискурс; правовий та судовий дискурс; громадські дискусії, виступи, ток-шоу). 29. Поняття істини, обґрунтування та переконливості. 30. Місце теорії аргументації в філософії, логіці, риториці та комунікативних науках.
Критерії оцінювання	1. Положення про організацію освітнього процесу у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджене рішенням вченої ради від 29.08.2025 р., протокол №1, введене в дію наказом від 29.08.2025 р. № 523/25 (https://surl.li/liuxqd) (у новій редакції). 2. Положення про систему рейтингового оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти у Хмельницькому університеті управління та права наказом від 19.02.2019 р. №74/19 (http://www.univer.km.ua/page/Polozhennya_ratings.pdf) Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми: Вивчення навчальної дисципліни 100 балів Очна (денна, вечірня) форма здобуття освіти Заочна форма здобуття освіти 10 балів – за результатами навчання під час лекцій 5 балів – за результатами навчання під час лекцій 30 балів – за результатами навчання під час семінарських (практичних, лабораторних) занять 25 балів – за результатами навчання під час семінарських (практичних, лабораторних) занять 20 балів – за результатами самостійної роботи 30 балів – за результатами самостійної роботи 40 балів – за результатами складання семестрового контролю

Обсяг балів, здобутих здобувачем вищої освіти під час **лекцій** з навчальної дисципліни, визначається у пропорційному співвідношенні до кількості відвіданих лекцій. Загальна кількість балів визначається за формулою:

$$\sum_{\text{л}} = \Phi_{\text{л}} / \text{Пл} \times \text{Мах}, \text{ де:}$$

$\sum_{\text{л}}$ – загальна кількість балів;

$\Phi_{\text{л}}$ – кількість фактично відвіданих лекцій;

Пл – планова кількість лекцій, визначена робочою програмою;

Мах – максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати за роботу на лекціях.

Кількість балів, здобутих здобувачем вищої освіти під час **семінарських** (практичних, лабораторних) занять з навчальної дисципліни, визначається за формулою:

$$\sum_{\text{с}} = (\text{Б}_1 + \text{Б}_2 + \dots + \text{Б}_n) / n \times \text{К},$$

де: $\sum_{\text{с}}$ – загальна кількість балів;

Б – кількість балів, отриманих на одному занятті;

n – кількість семінарських (практичних, лабораторних) занять, визначених робочою програмою;

К – коефіцієнт, який, як правило, дорівнює 7 (для денної форми здобуття освіти) або 6 (для заочної форми здобуття освіти).

Коефіцієнт К може бути іншим з урахуванням специфіки навчальної дисципліни.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття здобувачеві вищої освіти до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

Обсяг балів за самостійну роботу розподіляється пропорційно за два завдання, що складається з: 1) визначених для самостійної роботи питань за темами навчальної дисципліни, що виконуються у письмовій формі; 2) одного індивідуального завдання, яке виконується в письмовій формі у вигляді наукової роботи за обраною здобувачем темою. Кожне питання, виконане у письмовій формі, самостійної роботи оцінюється максимально одним балом відповідно до критеріїв. Критерії оцінювання знань за самостійну роботу студентів наведені у п.4.3.15. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права. За виконання першого завдання здобувач може одержати максимально 16 балів. За виконання другого завдання здобувач може одержати максимально 14 балів.

Загалом за виконання самостійної роботи здобувач наукового ступеня доктора філософії заочної форми навчання може одержати максимально 30 балів.

Перерозподіл балів, в межах максимально можливої кількості їх одержання за виконану самостійну роботу, наведено в табл. 1.

	Таблиця 1. Розподіл балів для самостійної роботи							
	№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер теми				Усього балів	
			1.	2.	3.	4.		
	1.	Максимальна кількість балів за одну письмову роботу з відповідної теми	4	4	4	4	16	
	2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	14				14	
	Усього балів						30	
	Здобувач за семестровий контроль, що проводиться у формі заліку, може максимально одержати 40 балів. Шкала визначення кількості балів та критерії оцінювання знань здобувачів за результатами семестрового контролю, подана у табл. 4.6 підпункту 4.5.1 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 серпня 2025 року, протокол № 1). Структура залікового білету включає 30 тестових завдань різної складності. Максимальна кількість балів за відповідь на тестові завдання складає 40 балів. Підсумовування балів за результатами вивчення навчальної дисципліни здійснюється як правило, на підставі результатів поточного контролю; Семестрова оцінка із залікової навчальної дисципліни (за умови, що здобувачем за поточний контроль накопичено 36 і більше балів) обчислюється за формулою: $\sum c = \text{Бпк} \cdot 100 / 60, \text{ де:}$ $\sum c$ – загальна кількість балів; Бпк – кількість балів, отриманих за поточний контроль. Здобувач освіти, який бажає отримати підсумковий бал вищий за розрахунковий (відповідно до зазначеної формули) із залікової навчальної дисципліни, має право скласти семестровий залік. У такому разі семестрова оцінка із залікової навчальної дисципліни обчислюється шляхом додавання накопичених здобувачем освіти балів з поточного та семестрового контролю. У разі отримання здобувачем вищої освіти на заліку підсумкової оцінки, що є нижчою ніж розрахункова, йому виставляється розрахункова оцінка.							
	Можливість визнання результатів неформальної освіти	Здобувачу вищої освіти визнаються результати неформальної освіти за тематикою, пов'язаною з навчальною дисципліною, у порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти ((https://surl.li/fxneax)) (за умови наявності сертифікату). Кількість зарахованих балів залежить від тематики онлайн курсу. Здобувачу вищої освіти можуть визнаватись результати участі у: конкурсі, науково-практичній конференції, тренінгу, турнірі, брейн-рингу тощо. Оцінювання результатів неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до обсягу та складності виконаних завдань, а кількість балів визначається викладачем навчальної дисципліни.						

Політика академічної доброчесності	Розділ «Академічна доброчесність» на сайті Університету http://univer.km.ua/page.php?pid=188
Політика врегулювання конфліктів	Етичний кодекс Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджений рішенням вченої ради університету 27 травня 2020 року, протокол № 9, введений в дію наказом від 27.05.2020 р. № 201/20 (http://univer.km.ua/doc/Etichniy_kodeks.pdf)
Зворотній зв'язок	1. Під час аудиторних занять, консультацій. 2. За допомогою анкетування після завершення вивчення навчальної дисципліни, регулярних анкетувань здобувачів, що проводяться в університеті.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

РОЗРОБНИК	завідувач кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання, доктор філософських наук, професор Леонід ВИГОВСЬКИЙ
ГАРАНТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	Професор кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, доктор економічних наук, професор Віктор СИНЧАК
СХВАЛЕНО	рішення кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання 06 листопада 2025 року, протокол № 4.